L. évf. Mercurea-Ciuc (Csíkszereda), 1939 január 15 3 szám.

Proprietară: Vad lui LUDOVIC VAKÁR

Inreg. la Tribunalul Ciuc, sub Nr. 1940—1938. Dos. No. 27.

CSIKI LAPOK

(ZIARUL CIUCULUI)

Redactor responsabil: VICTOR RÉSZEGH

Călinescu miniszter rádióbeszéde.

A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának állami és nemzeti hivatása.

Bucuresti, január 12.

Calinescu belügyminisztertnek a Nemzeti Ujjászületés Arcvonaláról tartott rádióbeszéde teljes egészében így hangzik:

— Csak két hét telt el azóta, hogy törvényes felhatalmazással politikai szerv létesült és máris három és fél millió polgár iratkozott be a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába. Olyan hatalmas szavazatszám ez, amelynek felét sem tudták megszerezni a multbeli pártrendszerek. Ez a megállapítás is mutatja a mozgalom nagyszerűségét. Mérésnek a bejegyzett csatlakozások a februári népszavazást követő második nagy népi megnyilatkozást jelentik. Alig egy év alatt tehát az ország egyszerűen de határozottan megujhodott érzelmeiben. Mi a jelentősége a megnyilatkozásoknak, milyen következtetés vonható le belőlük? Ugy vélem két következtetés. Először: Az ország végleg visszautasítja a régi politikai rendszert, másodszor: uj eszményekkel és uj alapokon uj életet óhajt kezdeni. Valóban ki támogatja ma a régi rendszert? Senki. Ki csinálhatta letiszteném? Néhányan. És ami meg jellemzőbb az az átalános vélemény nem bizonyos lelki állapot, hanem egészerű meggondolás eredménye.

„A pártok önmaguk fölött mondottak ítéletet."

— A egyén attól a pillanattól kezdve, mikor a pártok léte megszűnt, kiszakadult ősdi kötelezettségei közül, visszanyerte ítélőképességét és teljes egészében felfogta a multbeli állapotok megtévesztő jellegét. Erre a lelki folyamatra rávilágíthatunk néhány megjegyzéssel. Igy a multbeli pártok annak idején a nemzet akaratára hivatkoztak, mint a kormányzás jogának alapjára. De kérdem: mikor nyilatkozott meg őszintén a nemzet akarata? Az elmult huszu év alatt melyik párt vállalásával szemben nem emeltek szójoe kifogást? Azt is állították, hogy minden kormányzási erő a parlamentben összpontosul és a parlament függetlensége jelenti magát a rendszer lényegét. Melyik parlament rendelkezett ténylegesen ezzel az erénnyel? Mikor dolgozott ki a parlament egyetlen törvényt is? Mikor buktatott kormányt? Ki ne tudná, hogy a parlament csak külszín volt, amely mögött a politikai klub határozott.

— Állandóan hangoztatták, hogy a program köti össze az országot a pártokkal. A program bejelentése pedig szinte vallásos külsőségek között ment végbe. Ez a magam részéről nem vonom kétségbe a program, mint irányvonal hasznosságát, de kétségbe vonom, hogy a választási időkben tett ígéreteket a kormányon valóra is teljesitették. Éppen állott elő az általános kotkodás jelensége, amelyivel a polgárok figyelték a programok sorát. Ugy vélem, hogy a romániai demokratikus rendszer soha nem diszkreditálta magát fájdalmasabban, mint 1937 decemberében, amikor két, ezzel meleg ellenlábas part szövetségesként lépett fel az ország szine előtt. Mit jelenthet ez az összefogás eszmeileg és a politikai becsület szempontjából? Ugy hiszem, hogy ebben az órában pecsételődött meg a régi rendszer sorsa. A pártok önmaguk felett mondottak ítéletet, mert nyilvánvalóvá lett a rendszer hamissága és hasznontelansága.

— Gyakran hivatkoztak a politikai pártok lelki lendületére. Milyen lendület is volt az? Valamennyien benne éltünk s ne tudnók, hogy ez a lendület a kormányra jutás lehetőségei szerint erődött és vált semmivé. Ne tudnók, hogy a pártokon belül az egyének lelkiségét is az érvényesülési lehetőségek szabályozták? Tehát csupán az érdek lendületéről beszélhetünk és nem épitő lendületről, amelyivel a régi rendszer idején nem igen találkoztunk.

Legendaként hat az az állitás is, hogy a pártok közérdeket képviseltek. Megcáfolták a tények ezt is és a pártoknak ezt a magyarázatát. Az egység megteremtésére irányuló felhivások ugyanis minden esetben hatástalanok maradtak. És az ország Uralkodója a jövőbeni veszélyek biztos megláttatásával és a hazafias kötelességteljesítés mély érzületének ébrentartásával hivta fel a politikusokat és a pártokat figyelmet a valóságra! Az ország Uralkodója ketségtelenül nyugodt lelki lelkiismerettel állhat a történelem szine elé.

„Szervező szerepre kárhoztattak az államot".

— Mi volt a pártok vétsége, milyen érzelmek és foglalatosságok irányitották magatartásukat? Bizonyára nem az ország magas és állandó érdekei, hanem csupán egyéni érdekek. Erre az igazságra világit a pártok szétforgácsolásának ismert folyamata is. Mert a pártok megszaporodásának igazi és mély okát a kielégülésre törő személyi ambiciókban kell keresni. Amikor pedig a politikai erők játéka folytán hatalomra jutottak, tevékenységüket azzal kezdték, hogy lerombolták mindazt, amit elődeik épitettek. A régi rendszerben az jellemezte, hogy megosztotta az erőket, kimélyitette a gyűlöletet, kölcsönös megvetésre tanitotta az embereket és csökkentette az erkölcsi erőt értékei. Ki ne ismerné a szervezkedéseknek azt az áradatát? Mindenki arra törekedett, hogy megsemmisitse politikai ellenfelét. Kihalt a szülői tisztelet és a testvéri szeretet. A családok vad mohósággal támadtak egymásra, a falvak élete valóságos pokollá vált. Azt hivták politizálásnak!

— Mivé lett az állam ilyen körülmények közöt? Szervező szerepre kárhoztatták. Minden törvény az állam jogait igyekezett csonbitani és erejét csökkenteni, hogy szabad utat nyisson az egyén megnyilatkozásainak. Az egyén foglalta el a főhelyet, mig az állam alárendeltjévé változott. Az államnak ez a passzivitása később igazi lemondássá alakult át. Ez a helyzet pedig magával hozta a tekintély eszméjének összeomlását. Ime ezért mondottam, hogy a mostani népi megnyilatkozás elsősorban a régi rendszer megtagadását jelenti.

Az Arcvonal mindenekelőtt román szervezet.

— A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalához való csatlakozásoknak azonban — folytatta a belügyminiszter — nemcsak negatív értelme van, hanem egyben kifejezi azt az élénk óhajt, hogy az ország uj életet kezdjen. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonala mindenekelőtt román szervezet és formája sem szabad azonositani szárja valamely más külföldi szervezettel, az ugyancsak téved. Lehetnek egyes formai hasonlóságok, de a mozgalom forrása, szelleme, célja, sajátosan román. Különben ez a mozgalom régi hagyományt ébresztett fel: a román nép nehéz pillanatokban mindig megtalálta az egyesülés utját. Igy volt az 1859 ben, azután a függetlenségi háborban és 1916 ban is. Erre az egyesülésre csodálatos példát adott Erdély is. Az Uzlé pillanatában s azután is egyidejű, erdélyi fiai egyetlen politikai szervezetben tömörültek, amely nagy tekintélyűnek érvendett. Akkor valóban hazafias lelkesség hatotta át e szervezetet, nem ugy, mint később, amikor bekövetkeztek a szakadások. Hányszor hallottam öreg erdélyi katonáktól arról a dicsőséges korszakról, amikor mindannyiukat ugyanazok az eszmények hatották át és nem bontották meg sorsikat egyéni törekvések. Ma tehát, amikor nemzeti egységben születünk ujjá, Erdély hagyományos lelkületét tesszük magunkévá.

Felhivás a kisebbségekhez.

Calinescu belügyminiszter ezután a kisebbségekről beszélt.

— A mozgalom felhivást intézett a kisebbségekhez is és befogadta őket a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába. Ez a tény, amely fényt vet a romanság politikai felfogására és sajátos lelkületére, ne lepjen meg senkit. Nemzeti állam vagyunk, ez nem kétséges. Földünk: román föld. Mi vagyunk a legelső és legrégibb nép, amely ezt a földet birtokába vette és müveli. Ha később egyes területek az idők mostohasága folytán ideiglenes idegen uralom alatt voltak, ez a körülmény csak béklyóba vetette alapvető jogunkat, de nem változtathatta meg azt. Nem változtathatta meg továbbá a román nép jellegét sem, amely nép megőrizte nyelvét és nemzeti létét. Következésképpen a román állam határai a román nemzetnek is. Megvonásuk nem valamely megállapodás, vagy szerződés eredménye. A történelem és természetes jogok jelölték ki azokat. Ezért e határokat, szent örökségként, a legnagyobb elhatározással védjük majd meg.

— A határokon belül azonban távoli idők óta

A „CSIKI LAPOK" TÁRCÁJA.

Dudabá.

Irta: Dr. Abrahám Ambrus.

Az ágy előtt ült a kicsi bükkfaszéken s pityókát hántott, mikor utoljára láttam. A medvefüttőben csergett a nyirfa, a sod gürbületét befogta a korom, a háholy végében pislákoit az öreg szunatora s a csempe hátuljáról gomolyozva duvadt a füst az üres hiuba.

Az asztalon a kender-abrosz sarka alul kimászott egy fél barna rozskenyér. A kenyér mellett volt a vasnyelű bicska s a deszka-dézsából kilátszott a frissen sózott turó. Mindezek körül hanyag rendetlenségben talált magának helyet egy kicsi örött só, egy tábla szalonna, emellett a fatál s benne a fakanál.

Az öreg kotló kotyogott az asztal alatt s néha dühösen vagott bele csőrével a hás sarkába támasztott nyár lisztes zsákba. A csürkék csipegették a padlóra szórt kovertet s a nyitott ajtón keresztül behallatszott a gödör mentén kürskedő nyirfák enyi sóhajtása.

Valami nyugtalan nagy rendetlenség ülte meg a nagyházat, az ódalhászat, ahol halomban csirázott a rózsaptyóka, a kicsi kamrát s a halok-csomóval befedett favágót, csak az ősszeszavarodott öreg ember jósága, piros arcán és tisztán, két szemében volt valami irigylésre méltó, nagy szent nyugalom, mikor végig siklott rajta fürkésző tekintetem, csak az ő szintelen hangjában volt valami boldog nagy békesség, mikor azt felelte: mü jól vagyunk..

Mert hát ő igy beszélt akkor is, ha csak magáról szott a szó. Pedig hányszor mondtam már neki, hogy igy csak a királyok szoktak beszélni. De hiába — Mü nem vagyunk királyok, de mü mégis igy beszélünk mert tehesszük... Én a furulya? A ma' nincs nekünk, azt eladtuk, hangzik a szaggatott válasz. — Hát azt kinek. — Azt a német nógornak. — Hát azt ugyanbizonmikor? — Hát az ugy volt — füzi tovább a szót a szorgoskodó öreg — hogy, mikor a háboru alatt itt voltak a német katonák, azok, akik a mögik házikban laktak, sokszor átjövének hozzám, hogy furulyáljak nekik. Én furulyáltam is. Egyszer ősszán az egyik német, mikor hazamegtérésre készült, azt kérdezte, hogy nem adnám-e el neki a furulyát. — Én el, mondám neki. — Én mennyiért kérdé esmert a német. — Én erre kinyujtám az egyik nagyujjam s azt mondám, hogy — áne. Áne — kérdé esmert a német. — Áne — mondám én rajta hajtogatóleg. — Erre a német a kezembe nyomá az egyetlen ezüst koronát, elmene s vele a furulya...

Mintha gyermek éveim emlékeiből vitt volna el valaki valamit nagyon messzire, ugy hatottak rám az öreg ember szavai. Valami mély fájdalom szállta meg a szivem, a lelkem s az agyam, mikor rám nézett az öreg s a kicsi tekenyőben vacakolni kezdte a hántott pityókát..

Mert szerettem Dudabát s szerettem nagyon azt a bét ütött likkal megütött likas magyarófa darabocskát, melyből annyiszor szólt fel a természet szabad ölén élő ember rejtett fájdalma s a szivnek ritkán érzett, de akkor igaz öröme. Szerettem Dudabát, pedig ő nem volt sem előkelő, ő nem volt sem tudós, sem pedig gazdag; csak egyszerűen ember volt és boldog volt, az egyedüli boldog ember, akit életemben láttam. — Ember volt, akinek ajkairól nem hangzott panasz szó, aki sohasem akart többet, mint amit csendesen megadott az élet, akinek nem volt teljesithetetlen vágya és megvalósulhatatlan álma.

Az erdőn született egy bornafából összerótt házban a Hargita alján, azon a lankás tőszen, melyet a Kápolna-mező — és Sugó-patak fog körre Kerekbükk tetője alatt. Apja pásztor ember volt s őt is annak szánta. Kecskék és juhok után lépegetett lóssőr pórázzal ügyben felkötözött talpait bocskorában Nagyverem oldalától fel a Vár-us-kutig s Buggyanó pusztájától Lugfőző árkáig. Én ilyenkor, ha már veresleit a kos-eper fele s a barányták nem kértek „eper levelet", a kicsi Antal János Duda furulyáján felcsendült az örök pásztor nóta:

A nyiresből, a nyárasba,
Egyik likből, a másikba...

Iskolába nem járt, templomba nem hivta a harang, de szivében ott élt az istenfeleiem, sjkáról nem hallottam káromkodó szókat. A fényes és bükkös erdők szorosrulta bokros és füves mező volt az iskolája s ez volt a temploma. Itt leste a virágnyilást, itt érte a tavélhullás s innen állott bé a mérték alá, mikor hivta a törvény...

A haja szürke volt, mikor a szomszédunk lett. Elő sőr csak kereszteléka, radionkor s lakodalom után látogatott hozzánk és furulyálta sokszor és fáradhatatlanul a lassu kétlépőtüt:

Elvesztettem kecskémet
Megver apám érte...

Ilyenkor a sod mellé meglapultam s ugy elnézegettem az öreg Dudát, amint szálas melléből sörejhangokkal adott mellékszöngét a furulya-hanghoz és elmerengettem az öreg örömapát és örömanyát, mikor hajtott térddel és ráncos képpel járták a „lassut" az agyagtapasos házfőidjén..

Később gyakrabban megfordult nálunk. Atyám ellátta tüzifával s ő dolgozott nekünk. Mikor, mint nagyobbacska diák haza-haza mentem, sokszor találtam ott hazunk előtt a hidon s ilyenkor mindig megkülszdöttünk. Parazsa ő volt az erősebb. Egyszer aztán szinte ugy szerülve megnőttem s meg is erősödtem. Mint egy kupa lisztet kaptam fel az öreget a hidról s a patak felé vittem. Dudabá nem ijedt meg és nem erőlködött csak annyit mondott: többet diákval s urval nem küszködünk...

Arattunk, takartunk, kapáltunk együtt sokat s

más népi eredetű polgárok is élnek. Olyan jelenség ez, amely csaknem minden országban előfordul. Ezekkel a polgárokkal közös érdekeink vannak, amelyek miként a civilizáció eszménye és a közös jólét is, ugyanazon állam keretén belüli együttélést irnak elő. Politikánk az etnikai kisebbségekkel szemben mindig világos volt és ma is az. Mindenek előtt állíthatjuk, hogy a népi kisebbségek sehol sem örvendtek jobb bánásmódnak, mint Romániában. Az ország alkotmánya teljes egyenlőséget biztosít nekik a törvény előtt. Következésképpen minden állampolgárt azonos polgári és politikai jogok illetik meg. E keretek között a kisebbségek szabadon használhatják nyelvüket egyházaikban, sajtójukban és egyesületeikben, a közigazgatási hatóságok előtt és bizonyos feltételek mellett az igazságszolgáltatásban is. Ami kulturális fejlődésüket illeti, joguk van iskolákat és egyházi intézményeket létesíteni s az anyanyelvet, előadási nyelvként, az állami iskolákba is bevezettük. Megfelelő részesedést fognak kapni azokból az állami jövedelmekből, amelyek nevelési, felekezeti és emberbaráti célokat szolgálnak. Minden foglalkozást gyakorolhatnak és közhivatalokat elfoglalhatnak. Végül a kisebbségek képviselve vannak a szakkamarákban és a községi tanácsokban. Azokban a helységekben pedig, ahol számuk tekintélyes, lehet polgármesterük, alpolgármesterük. Ime a kisebbségekkel való bánásmod, röviden összefoglalva. E rendszer bevezetését pedig teljes őszinteség jellemezte. Ezért nemcsak a dekrétumokban vontuk meg a politikai irányvonalat, hanem alkalmazásuk előtt is örködtünk Belügyminiszteri felelős minőségemben jelentem ki ezt, hogy irányutasításul szolgáljon a végrehajtó szerveknek.

— Ez a bánásmód természetesen nem jelenti azt, hogy a kisebbségek fel volnának mentve a törvényekkel szembeni tökéletes engedelmesség alól és magától értetődik, hogy a törvények megszegése esetén éppen olyan büntetésben részesülnek, mint bármely román állampolgár. Mi azonban nem kételkedünk a kisebbségek lojalitásában, éppen ezért politikai együttműködésre hívjuk fel őket az ország magas érdekeinek előmozditásáért.

„Szeretetünkkel vegyük körül a Trónt".

A továbbiakban Calinescu miniszter azt fejtegette, hogy a Nemzeti Ujjászületés Arcvonala nem a régi értelemben vett párt, hanem mozgalom, amely az állam és a nemzet érdekeit képviseli. Az Arcvonal vissza akarja helyezni az államot régi jogaiba. Az egyéni érdeket csak annyiban veszik figyelembe, amennyiben összhangban áll a közösség érdekeivel. Az Arcvonal a nemzeti eszme és méltóság hordozója, amely védelmezője lesz a családnak, a keresztény hitnek és a kötelezettségtudó munkának. Emellett kiválogatja a vezetésre hivatott értékeket.

— Természetesen — mondotta a jövőben nem lehet szó az egyének választási hozadékáról és a rendelkezésre álló hivek csapatáról. Ez a követelmény ma már elavult és hasznontalan is. A vezetők kiválogatása a szakmai munka terén megnyilatkozó és elismert egyéni érdekek szerint történik. Ez a rendszer uj elemeket hoz felszinre, elsősorban fiatal elemeket, miáltal az Arcvonal mozgalma dinamizmussal telitődik a komolyság és hozzáértés jegyében.

— Miért van szükség egyetlen szervezetre, miért kell csoportosítani minden energiát egyetlen keretben? A magyarázat nagyon egyszerű és logikus s egyben parancsszerű konkluzióját jelenti magának az Arcvonal eredetének. Valóban, ez a szervezet, mint az állam és a nemzet védelmét szolgáló eszmei vértezet jött létre és általa a nemzetfentartás ösztöne jut kifejezésre. Igy felhivásának az egység megteremtésére kell irányulnia és nem a megosztásra. A tekintély megerősitését és nem gyöngitését, az eszmék egységét és nem felaprózását szolgálja.

— Nem akarok tájékozatlanságot és aggodalmat kelteni. Ellenkezőleg, a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalát derülátásunk, a nemzet és az állam jövőjébe vetett határozott bizalomnak kell jellemeznie. Mégis hozzá kell tennem, hogy veszélyek is leselkedhetnek ránk. Erre az órára pedig, bármennyire óhajtjuk is, hogy minél messzebb legyen tőlünk, fel kell készülnünk. Ébren kell tartanunk valamennyi nemzeti erőt és behozni az elvesztett időt. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának jelszava, a haza védelme. Nemzedékünkre az a hivatás vár, hogy biztositsa mindazt, amit az elődök annyi áldozattal építettek. Ezért a jelen órában felejtsük el mindannyian azt, ami a multba elválasztott bennünket, béküljünk össze és az ország megerősitésén dolgozva, sorakozzunk fel egységesen az Arcvonal zászlója alatt. Áldjuk őrnagyot a határon és szeretetünkkel vegyük körül a Trónt és a legbölcsebb és leghazafiasabb Uralkodót, akivel a sors megajándékozott bennünket: II. Carol Király Őfelségét.

A pannonhalmi főapát intelme.

Mi egyes emberek egy-egy korszak fiai vagyunk. látókörünk térben szűk, időben korlátolt. De próbáljuk az Egyház szemével nézni az eseményeket. Az egyházával, amely csak emberileg véve is a dolgok, időben két évtized tapasztalatával, térben a földkerekség legmegbizhatóbb figyelésével méri fel az emberi történéseket. És akkor észreveszik, *hogy köd és pára mindaz, amire ma eskűszünk, amit ma világra szóló eredménynek hirdetünk: ha benne hiányzik vagy egyenesen károsul az emberi elem.*

Az örök emberi elem, amely a teremtő Isten akaratából örökre kikapcsolhatatlan alkotó rétege az egyesek és a közösségek boldogulásának.

Mennyien hittek világot megrázó történelmi jelszavakban és mozgalmakban. És ezek eltűntek. Nyomtalanul eltűntek és az emberiség kijózanodva visszatér ahhoz, ami benne örök érték.

Mennyien hittek csak a minap még a marxizmus világmegváltó erejében. És ma már látják, *hogy kétélű kard volt az emberveszitás, amelyet ma mások sajátitottak ki és sikerrel forgatnak épp a kezdeményezők ellen. És igy lesz az emberiség a tulhajtott nacionálizmussal szemben is.* Rá fog jönni, hogy ez az alapjában szent és nemes érzés, erény — a szertelenségig tulhajtva — az akció-reakció törvényének értelmében ugyanazt eredményezi a többi népeknél is. A nemzetek pedig nem élhetnek egymás mellett örökké kisülésre, lángra-lobbanásra kész villamos feszültségben.

Ma még nem látunk és hallunk, de keserű tanulságok után minden nap látni és hallani fog. És akkor látjuk azt is, hogy a „Betlehem" nem öreg és tehetetlen papbácsik kitalálása. Látni fogjuk, hogy a szeretet örök és mellőzhetetlen törvény. És akkor majd ujra visszatér Betlehembe a világ. („Magyar Kisebbség")

Az életbölcseség iskolája.

A rágalomról.

Nehéz időkben sok keserűség halmozódik fel a lelkekben. Az elkeseredett kedélyek — a bajok miatt — könnyen támadnak egymásra. Ez egyik oka társadalmi életünk ama bántó jelenségének, mely abban nyilatkozik meg, hogy napról-napra fogy az egymás iránti megbecsülésének érzése és kötelessége. A jelenségnek másik és főoka: a rágalom. Ha az emberek egymást jól befektetik, akkor bizony összedől a kölcsönös megbecsülés alapja. Mindenki gyanus, aki él. Hová lesz igy a bizalom egymás iránt? Lehet-e dolgozni és elkotni a bizalmatlanság mérgezett levegőjében? Nem akarjuk eltakarni a bajokat, a hibákat: mondjuk meg azokat egymásnak őszintén, a szeretet tapintatával. De vallásunk s ebből folyó mélyebb emberi érzésünk egyaránt azt mondja: ne rágjuk egymást. Ha az emberi élet magas szempontu értékelésének, a remes életbölcseségnek felsőbbséges utjain járunk, mentesek leszünk a könnyen terjedő emberi nyavalyától: a rágalomtól.

Alább közlünk — Fléchier, kiváló francia egyházi szónok nyomán — pár gondolatot a rágalom mibenlétéről és megjelöljük az elkerülés hatékony módját: a szigoru önbirálatban.

I. A rágalom könyörtelenül támadja a felebarát legérzékenyebb oldalát, legdrágább kincsét — becsületét. Megsebzi a távol, vagy jelenlévő, a barátot és ellenséget, a bűnöst és ártatlant egyaránt. Megsérti az igazság és a keresztény szeretet elemi törvényét s szinte örömét leli a kegyetlen rosszmájúságban. A Szentirás kardhoz hasonlitja, mely átszúr, hegyes nyilhoz, mely messziről sebez, higyéhoz, mely alattomosan megharap és megmérges.

Kétfajta rágalom van: az egyik közvetlen, a másik közvetett. Az első vádol: valakinek oly hibát tulajdonit, melyet nem követett el; piszkra visz hibákat, amelyekről a szeretet tapintata hallgat; nagyit olyanokat, melyek már ugyis ismertek; ha nincs mit csinálnia a hibával, amiről mindenki tud, akkor a szándékot firtatja, amit senki sem lát.

A másik, a közvetett rágalom — tagad. Nem akarja meglátni embertársában azt a jót, amit mások benne elismernek; ezáltal igyekszik megfosztani őt a megérdemelt elismeréstől; igazságtalan hallgatással kisebbiti az érdemet, amelyet mások adósnak neki.

Ime ebben áll a rágalom. Ez a társalgások főcsemegéje: kedvtelése azoknak, akik beszélnek, élvezete azoknak, akik hallgatják. Enélkül elernyed a társalgás, elnémul a szellemesség; ebben mindenki kedvét leli, mindenki találékony és ékesszóló. Ilyen a világ ujja: más bőrén szórakozni, játszani más jó hirnevével: frissé tenni a szellemet, élénkiti a hangulatot. Van-e ennél azonban embertelenebb? Nem is késlekedik Szent Pál odaszólni a rágalmat a legutálatosabb vétkek közé s a rágalmazókat kizárja a mennyek országából.

A sulyos rágalmakra gondolunk; de sok könnyűnek látszó is idetartozik. Ne mondd tehát: csupán egy szó volt, minden szándék nélkül; csak egy kis guny — tréfából. Nem mentség ez — ugymond Szent Bernát: a guny könnyű lehet a gunyolónak, de sulyos a kigunyoltnak; s szomoru vigasztalás utóbbi számára, hogy nevetve nebzik szivén.

II. Azért féleimetes bűn a rágalom, mert igen könnyű elkövetni s a legnehezebb jóvátenni. Az egyszer elröppent szó nem áll meg, hanem megy, szárnyaid s lehetetlen arányokban növekedik. Mennyi szétválasztásnak, egyenetlenségnek a magvát hinti el. Kiképes megállitani?

De azt mondhatná valaki: ezt a finom csemegét csak egyetlen-egyszer kóstoltam, a hallgatás, a titok hét pecsétje alatt. „Miért mondod ezt — kiáltja fel joggal Aranyszájú Szent János — másnak? Ha másnak ajánlod a hallgatást, miért nem követed a tanácsot első sorban tenmaged? Mivel joggal fedsz fel egy titkot, melyet maged sérthetetlennek itélsz? Nem lesz-e barátod ép oly gyönge, mint te? Nem lesz-e neki is bizalmasa? Igy megy a titok kézről-kézre, míg egészen nyilvánossá lesz. Mindenki ajánlja a hallgatást, de senki sem tartja meg. Azért jó a titok legjobban furja az ember oldalát: mindenki igyekszik szabadulni tőle."

Szálljunk tehát magunkba, vizsgáljuk meg ismeretünket s legtiszta szigoru biró előtt is önmagunknak; lesz-e ott bőven, mi felett itéletet tartsunk: hiuság, irigység, hazugság, meggondolatlan itélkezés, bosszuvágy, igazságtalanság — mind megannyi forrása és alkalma a rágalomnak. (—t.—a)

Apróságok.

A világháboru emlékei már belevesztek a történelembe. Az irodalom feldolgozta, a film lepergette annak minden borzalmát. Nincsen mit beszélnünk róla ujat. Különben azóta annyi szörnyűséget gyűrik az emberek egymásnak testét és lelkét, hogy a lovagias, hősies meghalásnak ideje már egészen megszépült. A tíz néhémilliós hősi halottat elemző világháboru visszaidézése olyan hangulatot teremt a lélekben mint például a háromnegyedes keringő musalka a régebbi nemzedékben. A becsületes, férfias küzdelem egészen letűnt korszaka szépnek, kivánatosnak tűnik fel ma abban az elferdült erkölcsben ami éppen az ellenkező sötétségeket lépteti elő épitő erényekké. Az ölvenkét hónapos nagy vérontásban meg lehetett halni naponként ezerszer. Az egész világ egymásnak volt ellene. Az összes világtájakon állott a harc. A tizenhat éves gyermekről az ötven évesekig mindenki ott állott az árokban. A nehéz gránát tömeggyilkosságának a mérges gáz fojtószagának büzét vissza veri az emlékezés. És mégis minden jobb volt akkor. Mert nem volt ember és ember között ilyen arányu a gyülölet, mint napjainkban. Az akkori frontokon az árokat megtöltötte a bajtársi együttérzésnek legtökéletesebb, legnagyszerűbb iskolája. Az ellenséggel szemben pedig folyt a katonai erények legszebb, legnemesebb értelemben vett küzdelme. Ott nem gyülölet fűtötte a harcot. Meghaltunk szívesen a kötelességtudó jellége magasabb eszméjéért. — Tisztán széjjel nézzük a mai világban. Általánosságban az egész földön. Nem csak az egyfajta nemzetek polgársinak lelve van átitatva az egymás iránti gyülölet mérgével, de mindenféle világnézeti alapon fajok fajok ellen olyan szédületes gyülölet tempót diktálnak, amely kiölt a lelkekből a küzdelemnek eddig szokásban levő erkölcseit. — Azért mondjuk, hogy a világháboru szörnyű véres emlékei megszépülten erednek vissza lelkünkbe, amikor széjjel nézünk azon a porondon, amelyen az ember teljesen elvesztette minden józanságát és rohan a legsötétebb holnap felé.

* * *

Nem hiszem, hogy valaki közvetlenebbül szemlélhetné a meghasonlott ember kipkodásait mint a tollnak munkása. Hogy mekkora valságba került az emberi lélek azt felmérni csak az tudja, aki hivatásánál fogva foglalkozni kényteleen az eseményekkel. Az ujságirás sem egyéb végeredményben mint rögzítése azoknak a sokféle akarásnak, ami kiszakad ebből a nagy beteg és kibontakozásokat kereső emberből. És szükséglődik, hogy az eseményekhez kapcsolt élet nem tudja függetleniteni magát azoknak terzasságától. Igy a ma embere is éppen olyan összegabajitott a megépitésében mint amilyen idegesen-bolond az az idő, amelyben élni kénytelen. — Jaj mennyi keserűség okozója ez a megállapitás annak, aki arra van itélve, hogy ennel a megnyomorilott emberrel foglalkozzon. Milyen kiszámithatatlan ennek minden porcikája. Az első bajtól kezdődik, hogy az embernek ebben az utóbbi negyedszázadban kitermelt tipusában tu teng az önállóság, a hiuság. Ma mindenki egy szülött egyéniség az utolsó huszonnégy órában valamelyik eszmétdomból felszedett külön véleménnyel. És ez bírál, ez agyonsujt, ez itélkezik a maga gyakran váltakozó nézőszögéből irányit, névtelen levelekben mondja meg kösérdekü kérdésekben a véleményét. Mondom nem kicsi dolog ilyen adottságok közepette ujságot irni. Ha jót irsz, azért harsogják. Ha a szeretet örök gondolatát szolgálod, az nem tetszik. Ha gyülölködés, azt kifogásolja, hogy nem rugtál bele elég szélsőséges alapon embertestvéredbe. Egyszóval keserű kenyér ma ez a munkaterület is, amely pennával akarja szolgálni az emberiesség gondolatát.

Töltő-tollak javitását és tisztitását vállalja a Vákár-üzlet.

mikor nagyobbacska lettem együtt kaszáltunk is. Igen jó dolgu, kis igényü és fáradhatatlan ember volt, aki nem unta a munkát, nem válogatott, nem panaszkodott, soha senkire irigy nem volt és senkit meg nem szólt...

Ereje fogyogatott, amint telt az idő, de ő a legvasiagabb fűben s a legnagyobb napsütésben sem akart a renddel elmaradni tőlem. — De egyszer csak mégis elmaradt végleg. Atyám, aki akkor István öcsémmel má hol volt elfoglalva, azzal bizott meg, hogy Dudabával menjek el kaszálni le az Ottpartjára. És Dudabá jött. Jött reggel a hosszu, hágós, poros oszrázuton és jött rendületlenül az illatos, virágos, vastag, imolás fűben. Szakadtak a rendek marhaderék vastagságban, ijesztően nőtt a kaszatarló s mi csak egyszer lzzadtunk meg — reggel..

Hazamenet csendes volt Dudabá. Arcára hosszu, mély arkot vágott a fáradság, járása csoszogós volt, mint kaszásé a fűben s mikor hazaértünk nem jött vacsorára. Anyám kérdésére nem mondtam egyebet, minthogy fáradt az öreg, mert nem akart elmaradni tőlem...

Mikor másnap találkoztam vele a szemembe mondta: diákval s urral többet nem kaszálunk. — És azóta nem jött dolgozni el hozzánk. Ha munkáját elvégezte kiült az utra s ha valaki járó-kelő dologra biztatta, csak azt felelte: nő ma többet nem dolgozunk...

Egyszer a falumból soká elmaradtam. Mikor aztán ujra hazamentem, meghatottan láttam, hogy a Dudabá házatáján kialudt az élet. A ház sárva volt s a gazdátlan udvaron nagyot nőtt a bogáncs...

A gödör-marti nyirfákkal tovább küszködik a szél, mondogat a patak s a tusnádi öreg templom előtt, hol messze multak bánatáról mesét mond a fenyő, kalapszegős fehér harisnyában, kék himes ujjasban s fekete kalapban — jeltelen hant alatt alszik Dudabá.

Gyergyói élet

Királyi szavak.

Egyetlen vezérgondolatom a mult évben az volt, melyet az uj alkotmány alkalmával vallottam: „Románia megmentése". Ez nem volt csupán gondolat, hanem jelszó, vészkiáltás volt. Különös örömet éreztem, látva, hogy az ország erre a felhivásra a népszavazás egyöntetü szavazataival felelt és azzal a lelkesedéssel, amellyel a Nemzeti Ujjászületés Pártjába való beiratkozások történtek.

A kisebbségek belépése — a Nemzeti Ujjászületés Pártjába.

Magyar kisebbség.

Szombaton, január hó 7-én a kolozsvári széktartóság épületében tanácskozás volt, melyen részt vettek: Silviu Dragomir kisebbségi kormánybiztos, I. Hodor szamostartományi főtitkár, Vásárhelyi János református püspök, Varga Béla unitárius püspök, Márton Áron római katholikus püspök, Bánffy Miklós volt külügyminiszter, mint a magyar kulturális egyesületek képviselője és Szász Pál, az Erdélyi Gazdasági Egylet elnöke. A megbeszélés tárgyát a romániai magyar kisebbségnek a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába belépése képezte, ezen arcvonal szervezéséről szóló törvény és végrehajtási utasitása alapján.

Az elvekben, melyek alapján a magyar kisebbség ezen arcvonalba beléphet, megegyeztek. A megbeszélések tovább folynak.

Őszinte tanácsok farsangra.

Székelyföldön Vízkereszttől kezdődik a farsang. Ahogy egyik háznál megtörtént a házszentelés, mind járt vig farsangi napokat kivánnak a házbelieknek. Ezt a szép szokást betartják. Addig nincs heje-huja, míg a pap a házat meg nem áldja. Sokszor előfordul, hogy az egyik „szeg"-ben már szól a muzsika, de a másikban még mély csend honol, mert a plebános ur másnapra osztotta be ott a házszentelést. Sajnos, a legtöbb helyen alig várják a szent Karácsonyt, már is muri z nak s nem is gondolnak arra, hogy jó lenne házukat megszenteltetni, mert „boldog ház, hol Krisztus lakik, onnan sátán eltávozik". Azért is maradnak az egész évben boldogtalanok, szenteletlen házban nem is lehet másképp.

Egyik faluban, mikor a tanitó az iskolában kiadta a farsangi vakációt, mert az „kidukál" nekik, sajnos, van külön gyermektánc, iskolás gyermekek bálja, azt mondta: a farsang az ördög ünnepe. Igaza volt, ekkor rendi legtöbb áldozatát, rontja meg a fiatalságot, csábitja el az iskolásokat. Hány embernek, kicsinek-nagynak egyaránt, testi-lelki lezüllése farsangban kezdődött. „Kiténcolom a lelkemet, elmu'atom a pénzemet!" s ehhez hasonló hősködések később a leggazdagabbakat s legegészségesebbeket is ko'du botra s kórházba juttatták. Igen, régi igazság: rövid farsangnak hosszu böjtje van. Most dinom dánom, holnap sárom-bánom. Az ördög dur arastát rendez ott, ahol nem vetett: a lelkek nagy szántóföldjén.

Azért óva intelek kedves olvasóim mindnyájatokat, kik ezt a sorok eljutnak, hogy vigyázzatok, mert „az ördög, mint ordító oroszlán körül jár, keresve, hogy titeket elnyeljen" s ismerjétek hamar fel a kigyóképben öltözött ördögöt, sokszor báránybőrben jelennek meg közietek, de belsőleg valóságos ragadozó farkasok. Akinek füle van a hallásra, hallja meg!

Farsanghor bálban, táncban, törökbusa-fosztogatóklásában melegednek össze a fiatalok, ismerkednek meg a leányok és legények s hamarosan lakzit csinálnak. Szomoru megállapitás, hogy az ilyen gyors házasságnak gyors elválás a vége. Mámoros fővel lépnek a legszebb életutra, nem gondolják meg komoly an, hogy milyen szentségtitok a házasság. Nem csoda, hisz az ördög koronálja össze őket, mert erre hallgatnak, de nemsokára azét is kergeti őket.

Azért engedjétek meg, hogy a téba farsangban komolyan tessékjek veletek, külön a leányoknak, külön a legényeknek a együttesen a házastársaknak, hogy mindegyik megkapja a maga porcióját, igérem, egy sem rövidül meg. Tiszta ésszel, megfontoltan mondjátok meg eg másnak az egész életre, sőt az örökkévalóságra kiható szavakat: igen, nem s ne könnyelműen használjátok a legszebb igéket: szeretlek, nem szeretlek. Nem labda az, hogy játszadozzatok vele!

I. Figyeljetek leányok, hozzátok beszélek, rólatok van szó! Milyenek legyenek a hajadonok? Ugy-e ezt a kérdést intézitek hozzám. Bizony, ez a legfontosabb. Mindenkit érdekel. Szent Klárától nevezett Abrahám, bécsi, híres hitszónok 250—260 évvel ezelőtt megadta a kérdésre a csattanó választ, amely mindig érvényes.

Szerinte az igazi hajadon olyan legyen, mint a *negypénteki harangok:* csendes és visszavonult. Nem hallatja szavát ok nélkül, nem hangos a ház tájéka lármázásától, nem veri fel a szomszédok csendjét éktelen veszekedésekkel.

Alkalomadtán legyen olyan, mint az *orgona*, amely hangosan szól, mihelyt megérintik. Mondja el kurtán, de ne furcsán; röviden, de velősen, ami lelkén fekszik s ne pusmogjon; heteken keresztül dü'fü', füstölög magában, de az egész házban senki se tudja, mi a baja. Ha pedig szemtelenül bánnak vele s illetleneket beszélnek füle hallattára, azonnal érintse meg lelke érzékeny billentyüit s erélyesen kérje ki magának s utasitsa rendre az uccabetyárokat.

Legyen olyan, mint a *kórházi leves:* nincs sok zsiraszemecske rajta, tehát ne kacsintgasson körül. A betegek levese nemcsak soványt, nehogy valaki féltse őrtse s egészsége rovására soványitó kurát tartson: hogy karcsu legyen; hanem szerény étel, igy a leányok is szeressék az egyszerüséget. Nem feltünni a ru'divatban, hanem kitünni a jó izlésben, mely megengedett határig alkalmazkodik a divathoz — legyen a főelvük. Akkor az irigykedés hiuság; utcán az egymás gúnyolása; a templomban fejek forgatása; női ruhák szemmeltartása elmarad.

Legyen a hajadon olyan, mint a *bagoly:* ez ritkán jön ki odujából a napvilágra. Szeressen a családban maradni, a házban elrejtve dolgozni s kerülje a felesleges korzózásokat. Lehető'eg csak bevásárlás, rokoni látogatás, egészséges levegőváltozás, felüdiő séta szólitsa ki szülei odujából.

Legyen mint a lámpába zárt mécs: igy szépen világit, szabadon azonban hamar kialszik. Egyedül ne lépje át a ház küszöbét, hogy kimenjen a nagyvilágba. Szülei, rokonai társaságában, meghitt becsületes barátnői körében sétáljon, menjen el, ahova kötelessége, ártatlan szórakozása elhivja. A hajadon szülőinek s az egész háznak napja, ne engedje, hogy bűnös felhők elhomályositsák. Tiszta környezete adja meg mindig a keretet, a szépségot, igy kedves gyermekleikületével s naiv bájával világit mindenkinek, megvilágitja a tiszta érzések kis ösvényét; különben szeme tiszta lángja, lelke ártatlan tüze kialszik.

Legyen főleg a hajadon olyan, mint a *teknős béka:* ez mindig otthon van, mert házát magával hordja. Az igazi hajadon is leginkább otthon tartózkodjék, hogy a gonosz alkalmakat elkerülje, mert azok a nők, akik minden uton utfelen mutogatják magukat, lehető gavalléroktól, soha sincsenek biztonságban. Ha Jakob leánya, a tiszta lelkü Dina otthon maradt volna, a veszélyt elkerüli s nem vesztti el sajnálatra méltón becsületét. Ha pedig otthonát elhagyni kényszerül a hajadon, vigye magával a ház szellemét, legyen természetes és őszinte megjelenésében és beszédében, kerülje a nagyzolási mániát és az affektálást. Gondolja meg, hogy szülei s testvérei vesznek körül s amit az ők jelenlétében nem tenne és mondana, azt ne is tegye és mondja sehol.

Ilyen legyen a ma hajadona is! Ebben a légkörben növekedjék, fejlődjék a mi kis lányunk. S mi legyen a leányainkból? tessék fel a második kérdést, a kétségeskedők. Felnőtt, ha igy nőnek fel, férjhez nem mennek, mert senki meg nem kéri, el sem veszik. Nem spácákat akarnak nevelni a hajadonokból a mai modern gondolkodók, hanem feleségeket. Hát mi legyen leányainkból? Egyik amerikai ujság ezt a kérdést vetette fel olvasóinak s a legjobb válaszolóknak jutalmat igéri. A nyertes feleletet ez volt: „Mi legyen a leányainkból? Mindenek előtt keresztények. Azután részesüljenek jó elemi oktatásban. Tanuljanak meg egy elfogadható, jó ebédet készitni, mosni, vasalni, harisnyát javitani, gombot felvarrni és ruhákat kiszabni. Tudjanak kenyeret daganatani és ne felejtsék el, hogy a konyhaok gyógyszertári költséget takarit meg. Tudomására kell hozni, hogy egy dollárban száz cent van; hogy a takarékosság a kiadások korlátozásában áll s hogy a nyomor felé eves, aki többet költ, mint keres. Értésükre kell adni, hogy egy kifizetett kartonruha jobban áll, mint a selyemruha, melyért tartozunk. Tudjanak idején és jól vásárolni s kiadásaikról számot vetni. Ismételni kell előttük, hogy egy kötényes és ingujjas, de becsületes munkásember szásszor többet ér, ha szegény is, mint egy hiu s élhetetlen fi-ur. Tanulják meg szeretni a természetet s általában Isten müveit. Mindezek után, ha az anyagi erő megengedi, részesülhetnek zongora és rajzleckékben, de jól megjegyzendő, hogy ezek tudása csak másodrendű s nem a legfontosabb az életben. Tanulják továbbá megvetni a hiu látszatot és állitásuk legyen „igen", tagadásuk „nem". És ha elérkezik a férjhezmenés pillanata, az a meggyőződés éljen szivükben, hogy a boldogság a házasságban nem a férj gazdagságától és állásától, hanem erkölcsi tulajdonságától és jellemétől függ. Ha mindezt elkerült nálunk elérni, vesszük megértetni, szivükre kötni, elméjükbe vésni, nyugodtak lehetünk, hogy leányaink boldogok lesznek és megtalálták utjokat. A többit bizzuk az Urra".

Azonban leányaink igy nem nevelődhetnek a korzón, moziban, strandon, russos szájjal, festett arccal és jól ápolt, manikürözött kézzel, lakkozott ujakkal. Az ilyen leányok mindenképpen férjhez akarnak menni a jó pártira rávarrják magukat, hogy az eltartsa őket. Ellenben, ha a mi lányunk, ha még meg nem nőtt esekben is, ne járjon az udvarló, később mikor „megnőtt már a mi lányunk, járhat kend már mináluink s ha megkéri a mi lányunk, akkor, akkor járjon mináluink". De ami lányunk ám nem dől be a legelső „szerencsének", mert a házasságban nem elhelyezkedést, gondtalan megélhetést lát, hanem hivatást és komoly munkát Dolgozni tud és szeret, azért nem fél, ha késik vagy végleg le is marad az igazi kérő, mert két munkás kezével megél még a jég hátán is.

Az okos hajadon szem előtt tartja a „házassági öt parancsot", melyet egyik német katholikus ujság elmésen összeállitott:

1. „Ne menjetek férjhez szüleitek beleegyezése nélkül". Több szem többet lát. A szerelem vak, sötét verem, sokan estek bele. A szülők tapasztaltabbak, egész mult áll mögöttük, ők leányaik igaz boldogságát akarják. Tanultak a saját kárukon, most gyermekeik o'u janak rajtok. Ha nagyon szereted is kiválasztottadat, valóban igazi jellem is, győzzed meg erről szüleidet s ők szivesen beleegyesznek s áldásukban résszeltenek. Enélkül mindig boldogtalan lesznel.

2. „Ne menjetek férjhez hitetlen, istentelen, templomkerülő és az igaz vallást gyalázó emberhez, mert aki Istent — akinek mindent köszönhet s a vallást — amely erkölcsre nevel, nem becsüli, annál kevésbbé becsüli meg feleségét". Nem mind arany, ami fénylik, köztük legtöbb a talmi. Nem a szin a fontos, hanem a szív. Az első elfakul, megváltozik, a másik megmarad. A piros alma is sokszor belül rothadt.

3. „Ne menjetek férjhez olyan emberhez, aki anyjával, testvéreivel rosszul bánik, mert reátok is hasonló sors vár". Aki otthon durva, az egy darabig még a mézes hetek alatt megfékezi magát, de előbbutóbb kiüt a rossz természete, ami látható nyomokat hagy a szegény feleség hátán s egész életében érzi.

4. „Ne menjetek férjhez vagyonért vagy olyanhoz, akiről észrevesszitek, hogy pénzecskétek, hozományotok iránt érdeklődik". Itt a földi kincs az összekötőkapocs, azonban, es nagyon lassa, hamar elszakad. A pénz elusszik, elmegy a hozomány s megmarad a menyecske.

5. „Ne menjetek férjhez káromkodó, részeges emberhez mert egész éltetekben nyomornak néztek elé". A kutya a szőrét elhagyja, de a részeges, káromkodó rossz szokását soha el nem hagyja. Akárhogy igéri, égre-földre esküszik, ahogy kutyából nem lesz szalonna, ugy az ilyen férjből se lesz jósan, istenfélő életü soha. (Folyt. köv.)

Gyergyói székely szőnyegek és képek a budapesti erdélyi magyar képzőművészeti kiállitáson.

Gyergyószentmiklós, 1939 január 6.

Budapesten a Nemzeti Szalonban most megtartott erdélyi magyar képzőművészeti kiállitáson szerepeltek Gaál Ferencné székely szőnyegei és Karácsony János gyergyói székely festőművész képei is.

A székely házi szőnyegszövés egyik első munkása és megteremtője Gaál Ferencné, aki még szülőfalujából hozta a székely népmüvészet iránti szeretetet és azt az akarást, mellyel a székely házi szőnyeg szövést ma már fejlett háziipar és fontos gazdasági tényezővé és kereseti forrává fejlesztette.

Először csak a székely „osztovátá"-val, később az általa készitett és a kivánalmaknak megfelelő szövőszékkel dolgozott, mellyel ma, egyvégben és szélességben nemcsak müvészileg, de szinárnyalat tekintetében is szép, müvészi szőnyegeket állit elő. Ezek az ugynevezett székely gobelinek, melyek igazi értéket is képviselnek. Ezt bizonyitják: Szőnyi, Aba Novák, Nagy Imre, Varga, Barcsay, stb. festőművészek egy-egy hires képei és Szerváciusz csere alkotásai.

Egymásután teregeti ki a müvészi tökéletességig fejlesztett szőnyegeit, a szebbnél-szebb székely varrottasokat, sőt a csikrákosi Cserey kuria müvészi értéket jelentő falfestményeit is, szőnyegre vive. Továbbá Szent Lászlót a sárkánnyal, Nagy Imre értékes rajzfigurái, székely csempe mintákat és saját maga készitette figurális kompozicióit is.

Csendben, öntudatos kitartással dolgozik. Legdicséretre méltóbb akarása, hogy másokat is tanitson és háziiparra neveljen. A szorgalmas székely asszonyokból egész gárdát nevelt és ma is sok család ebből keresi a mindennapi kenyerét.

Apróbb-cseprőbb akadályok miatt nem tudott el menni a kiállitásra.

Karácsony János, nem rég jött haza Nagybányáról, ahol a tanulmányait folytatja. A komoly, tehetséges müvész emberekhez tartozik.

Müterme, magában is egy külön kiállitás, ahol fel frissül az idegen szemlélő. A falakról melegség, fény, hangok áradnak, melyek csendes, kétkedő örömök között születtek müvészi értékké.

Téli képein fehéren lapul a hó s a fenyők mint szétszaladt felkiáltójelek egyenesednek a szürke ég felé. Tájképei közül, a faluk, mezők, a széles zöldtisztáson dolgozó székelyek szines csoportja tökéletes alkotásai a festőnek. Portréi megszólalásig hü figurák.

Első, de egyik legjelentősebb állomása a budapesti Nemzeti Szalonban most megrendezett képzőművészeti kiállitás, ahol több festményével szerepel. A kiállitáson nem tudott részt venni.

Székely müvészeink munkái és müvészi alkotásai hirdetik az erdélyi élniakarást, tudást és azt a komoly törtetést, melyben az eredményt legjobbjaink mellett is csak siker koronázza.

Örömmel köszöntjük és gratulálunk nekik.

(Csiby.)

Idősebb háztartási alkalmazott kerestetik azonnali belépésre, 2 személy mellé. — Cim a kiadóhivatalban.

A mult hét.

— A napok a hetek csak ugy repülnek felettünk. Egyik mozgalmasabb a másiknál. Az izgalmak kergetőznek az emberi idegeken. A különböző tengelyek telitve vannak kerdőjelekkel. És a világban ugy sajlanak az események, hogy szinte lehetetlen követni. Nincsen idő az elmélázásra. A gyors cselekvések iránta közügyéll a világrészeket. Ki tudná megmondani mi hoz a holnap, a jövő hét erre a szerencsétlen, erre az egyensulyából kiforditott emberiségre.

— A kolozsvári rendőrség elfogta Grauns Stefanescu egyetemi rektor merénylőit. Diákok voltak. Fanatizált, elnevelt, esztelen gyermek-emberek. Akiket megbolondított a lelketlen propagarda. Az, amelyik mindenki előtt emlékezetes hogyan ásta alá a tekintélyt, a józanságot. Senki nem kér azokból az időkből. Es hálát adhat az országnak minden polgára, hogy a tekintély uralma visszavezetett a rendes kerekvágásba.

A kolozsvári egyetemi rektor elleni merényletettesei Atofanel, Uza és Dumitrescu orvostanhallgatók beismerő vallomást tettek. Nyilatkozataik megdöbbentő korképet tárnak fel. Diákok, jóhiszemü gyermekek milyen módon kerültek bele a felforgató gondolatokba és lettek annak szerencsétlen áldozatai. Szomoru dolgok ezek, ami mindenkinek számára tanulságul kell szolgáljon. Nem szabad lelkiismeretlen játékot üzni a lelkekkel. Különösen nevelés alatt álló anyag kell szent legyen. Aki ezt nem érti meg, az szerencsétlenné teszi egy egész nemzedéket, megmérgezi az életet ezermilliók számára.

— A jó öreg Chamberlain ismét utra kelt. Amikor a mult év vége felé olyan nehéz órákat élt a vén Európa, az angol miniszterelnök megjelent a betegágyánál. Sikerült a válságos helyzetet megoldani. És mióta ugy látszik ha baj van, a jól bevált receptet előveszi. Most Chamberlain és Halifax Romába utaztak, hogy megint rendet teremtsenek az étvágyak körül, amelyek most a földközi tengeri kérdésekben idéztek fel európai válságot. Mert itt a világ minden sarka tele van tüzfészekkel. Alig oltotta el egyiket, máris kigyuladt a másik. — A világ érdeklődése most az örök Román van, ahová az angol miniszterelnök január 11 én megérkezett, hogy elrendezze azokat a bonyodalmakat, amelyek bizony könnyen háborus kirobbanásokhoz vezethetnek.

— A mult héten negyedik katonai pompával temették el azokat a magyar hősi halottakat, akik Munkács védelmében estek el, annak az orvtámadásnak során, amelyet a cseh katonaság intézett Munkács ellen. Általában a Felvidék a feleslegtelen izgatások szinhelye. Különösen a Kárpátalja került az események gyuponjába. Egészen kiszámithatatlan, hogy hová vezethetnek ezen az utvonalon is azok a nagy tervek és törekvések, amelyek ma olyan kiélezett helyzetet teremtettek ezen a különben annyi megpróbáltatást látott szegény földdarabon.

— Európa másik sarkában is harmadik esztendeje folyik a kétségbeesett testvér háború Spanyolországban a Katalán fronton Franco hadereje áttörte a köztársaságiak arcvonalát és a burkot egyre jobban szoritja Barcelona körül. — Mic oda pusztulás emberben, műkincsben. Soha ki nem heverni az ország azokat a veszteségeket, amiket harmadik éve okoznak a spanyolok a saját földjükön. Azon a földön, amely annyiszor olyan sovány kenyeret adott a népnek. — De hát ilyen az emberiség. Feldúzni könnyü a bajt. Pusztitani mindenkor könnyebb, mint épiteni. A spanyolok majd ha végére érnek ennek a szörnyü megpróbáltatásnak csak akkor fogják látni, hogy öngyilkosság volt, amit végig csináltak.

— Távolkeleten sem különb a helyzet, mint idehaza a mi Európánkban. Ott a japán kínai „vörös ktus" érti a sárgákat. Hogy valószinüleg most Japán kerülhet a kínai Szovjetköztársasággal, az Egyesült Államok pedig Japánnal.

— Azt gondolom ez a pár darab mult heti hiranyag is világosan bizonyitja, miszerint elérkeztünk a mélypontjához. A végzetünk ismét összezavart. Nem értjük egymást, még azokkal sem, akik ugyanazon nyelven beszélnek. Ennél tökéletesebb káosz nem volt a földön. És ahogyan napról-napra kiérik a végső összeboldogulásig ez már maga a müvészi tökély. Nem hiszem, hogy hibáink utódaink nagyobb hozzáértésével rendezni volnának meg azt a bizonyos épitkezésüket, mint ahogyan mi csináljuk, egyszerre a földtáje minden pontján.

A mezőgazdasági iparok nagyszabásu szemléje lesz az országos mezőgazdasági kiállitás.

A március 22-én Budapesten megnyiló országos mezőgazdasági kiállitás előkészületei már jelentősen előrehaladtak. A tenyészállat csoportokban a bejentések határidejo már lejárt. Feldolgozásuk még folyamatban van, annyi azonban máris megállapitható, hogy a bejelentések alapján a mult évit is meghaladó létszámu és minőségü lesz a tenyészállatkiállitás.

A többi csoportokban is igen előre haladtak az előkészületek. Az idei kiállitásnak kiemelkedő része lesz és bizonnyal nagy érdeklődést fog keltani a mezőgazdasági iparok tárgykörébe vágó kiállitás, amelyet a földmivelésügyi minisztérium mezőgazdasági kisérletügyi intézményei rendeznek.

Ez a kiállitás felölelt az erjedési, konzerváló, a burgonyafeldolgozó iparok, a keményitő, keményitőszirup és krumpliczukor gyártás, a szőlő, illetve a must és bor feldolgozás, a gabonafeldolgozás, a szárasztéztaipar, a sütőipar, a paprika- és takarmány par ismertetését. A kiállitás a felsorolt mezőgazdasági terméynek ipari feldolgozásának bemutatásán kivül érzékeltetni fogja ezeknek az iparágaknak a mezőgazdasági termeléssel szoros kapcsolatát és ennek megfelelően kiterjeszkedik a megfelelő ipari növények termesztésére vonatkozó adatokra is.

A kiállitáson résztvesznek az Erjedéstani Állomás, a Szőlő- és Borgazdasági Központi Kisérleti Állomás, a Székesfővárosi Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet, a Gabona- és Liszthisérleti Állomás, az Országos Chemiai Intézet, a szegedi és a kalocsai vegyiskisérleti állomások és az Állatélettani és Takarmányozási Kisérleti Állomás.

Ennek a kiállitásnak az anyagát felhasználják a Budapesten ez év januárban a nemzetközi mezőgazdasági ipari kiállitás céljaira is.

A kisérletügyi intézmények mezőgazdasági ipari kiállitását kiegésziti a M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal kiállitási csarnokában a mezőgazdasági ipari kész termékek értékesitésére vonatkozó kiállitási anyag. Az országos mezőgazdasági kiállitásnak a mezőgazdasági iparokra vonatkozó anyaga tehát részletes képet fog nyujtani azoknak az iparoknak közgazdasági és mezőgazdasági jelentőségéről.

Vidám szöglet.

Nem minden farkas szürke.

Egyik kórház klinikáján megjelent egyszer egy ember, aki rosszullétről panaszkodott. Az orvostanár éppen előadást tartott az ülő életmód káros következményeiről és magyarázta, hogy az adott eset is hasonló okoknak az eredménye. Meg volt ugyanis győződve, hogy ez az ember is ülő életmódot folytat és hogy nagyon keveset mozog. Szavainak megerősitésére e kérdéssel fordul a pácienshez: „Mi az ön hivatása? Bizonyára sokat kell ülnie, nemde?"

— Dehogy tanár ur — felelt a kérdezett — éppen ellenkezőleg: én levélhordó vagyok.

Megnyugtatás.

— Pincér, ebben a borban egy légy van.

— Lehetetlen!

— No nézzen csak ide. Nem látja?

— Erdekes. Pedig az előbb minden legyet kivettem belőle.

Elég ok.

Biró: Mondja, Vizvári ur, mi okból nem fizeti az adóságait?

Vizvári: Tekintetes biró ur, erre éppen tiz okom van. Van hét gyermekem, van egy feleségem, van egy anyósom és egy üres pénztárcám.

Ismeri az apját.

Tanitó: Kóbi, ha az édesapád tartozik tizezer lejjel és minden hónapban visszafizet ezer lejt, egy év mulva mennyivel fog még tartozni?

Kóbi: Ezer lejjel,

Tanitó: Hogy mondhatsz ilyen szamárságot?

Kóbi: Tanitó ur, én ismerem az édesapámat.

A jó szándék is elegendő.

Bérmanton van a püspök s amint egyik községből a másikba akar menni, hivei nagyszeretettel veszik körül s el akarják kisérni egy darabig.

— Nem kivánom, hogy elkisérjetek, inkább lássátok munkálkodnoz — mond a szeretettel a főpásztor — én jószándékotokkal is megelégszem.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Csikszereda város 1938 évi anyakönyvi adatai.** Csikszereda város mult évi anyakönyvi adatai a következők: Az 1938 évben köttetett a város anyakönyvi hivatalánál 36 házasság és bejegyeztetett 6 válási eset. A halálozások száma 77 volt. Születések száma 76.

— **Január hó 1-től uj betegségélyző bélyegek léptek életbe.** A betegségélyző pénztár igazgatósága felhivja a biztositásra kötelezettek figyelmét arra, hogy 1939 január 1-től kezdődőleg uj fajta biztositási bélyegek léptek életbe, amelyek kizárólag 1939 januártól érvényesek. A régi fajtáju bélyegek 1938 december hó 31-ig voltak érvényesek, attól kezdve az uj bélyegek ragasztandók, a betegségelyző könyvekbe.

— **Az erdélyi kerületi bajnokság jégkorongütő mérkőzésének első forduloját városunkban játszák le január hó 15-én vasárnap.** Az első mérkőzést városunk csapata játsza a marosvásárhelyi „Mures" S. C. csapatával. A mérkőzést vasárnap délután tartják meg. Január hó 22-én pedig a C. S. C. utazik Marosvásárhelyre reváns mérkőzésre. A január 15-iki mérkőzést különösen nagy érdek ődés előzi meg. Tekintettel a bajnoki küzdelemre, a Sutában ezen napra hirdetett siversenyt nem tartják meg. — Közönségünk figyelmét felhivjuk a téli szezon sportseményeire. A vezetőség csak akkor tud nívós téli szórakoztatásról gondoskodni és elsőrendű csapatokat lekötni mérkőzésekre, ha a közönségünk megértő módon támogatja az intézőség ezirányu igyekezetét.

— **A Református Nőszövetség B) csoportja 1939 évi** január hó 15 én, vasárnap este 7 órai kezdettel tartja meg ez évi második tea estjét, melyre ezuton hivja meg a város és vidéke közönségét. A Református Nőszövetség városunk egyik legszerényebb keretek között működő egyesülete, amelynek közönségünk részéről semmi más támogatásban nincsen része, csupán az évente kétszer megrendezett tea-est jövedelméből tartja fenn magát. Igy annak támogatása mindenki részéről kötelesség.

— **Az Iparos Nőegylet közgyülése.** A helybeli Iparos Nőegylet folyó évi január hó 19-én délután 3 órai kezdettel tartja rendes évi közgyülését a munkakamara vendéglőjének kaszinó helyiségében. A közgyülés tárgysorozatán az egyesület vezetőségének az 1938 évi működéséről szóló jelentése a tisztujitás és különböző inditványok szerepelnek. A közgyülésre a tagokat ezuton is meghivja egyesület vezetősége.

— **Mi lesz ebből?** Az angol lapok részletesen foglalkoznak Funck német gazdasági miniszter római tárgyalásaival. Ugy tudják, hogy a német és olasz fegyvergyárakat a több termelés szolgálatában egybekapcsolták. Az angol sajtó azt irja, hogy a német repülőgépgyárak a végsőkig fokozott iramban dolgoznak és havonként ezer repülőgépet állitanak elő. A „Daily Telegraf" azt is tudja, hogy Német- és Olaszországnak a mult évi válság idején hatszor akkora volt a repülő parkja, mint Anglia és Franciaország együttes repülő-állománya.

— **A gyulafehérvári püspöki iroda beadványa alapján** a marosi királyi helytartó 4224—1938 szám alatt határozatot hozott amelyben utasította a közigazgatási és közbiztonsági hatóságokat, hogy tartsák be a 6 hadtestparancsnokságnak rendelkezését, amelynek értelmében a törvényesen elismert egyházak összejövetelei semminemü hatósági engedélytől nem függnek.

— **A német kisebbség testületileg belép a Nemzeti Arcvonalba.** Romániának egyetlen politikai pártja a Nemzeti Ujjászületés Arcvonala. Az állam vezetőjének nemrégiben megjelent végrehajtási utasitása lehetővé tette a hazai nemzetiségbeliek a Nemzeti Arcvonalba való belépésüket. Ennek a lehetőségnek értelmében megkezdődtek a tárgyalások ugy a magyar valamint a német kisebbségekkel. A kormány a német kisebbséggel már megegyezésre is jutott s ennek értelmében a német népközösség nevében Fabricius Frigyes felhivást is intézett a hazai németekhez, hogy január 15-ig minden községben zárt sorokban jelentsék belépésüket a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába s ezáltal tanusitsanak ujból jóakaratot a román néppel való baráti együttmüködésre.

Foglalkozást keres 21 éves fiatal ember, bármilyen munkára. Cim: Kovács József Somlyó, Ritz Sándornál.

Kibővült a Marostartományi kormányosság hatásköre. A nemzetgazdasági miniszterium következő jogkörrel ruházta fel a királyi helytartóságot. A házaló kereskedelemről szóló törvény végrehajtása teljes egészében, az árdrágitás megfékezéséről szóló törvény végrehajtása az „elsőrendű közszükségleti cikkek" meghatározásának kivételével, a jogi személyiségekről szóló törvény alkalmazása, a jogi személyiséggel rendelkező társaságok működésének ellenőrzése, az állatvásárok, vásárok, sokompók, piacok stb. felügyelő bizottságainak kinevezése, a zálogházak működésének ellenőrzése, a tartomány gazdasági informáló és hivatal megszervezése, tartományi árumintavásárok és kiállitások engedélyezése, az ipari szabályzat alkalmazása, az energia törvény végrehajtása, végül a mértékhitelesitő hivatalok ellenőrzése.

— **Legideálisabb hashajtó, vertisztitó, étvágygerjesztő a Dr. Fóldes-féle Solvo pirula.** Szórakozás, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, fejfájás, gyomor és hólfájdalmaknál teljes gyógyulást nyujt. Egy doboz ára 20 lej. Minden városi és vidéki gyógyszertárban kapható. 10—20

— **A postahivatal felhivása.** A helybeli postahivatal ezuton hozza a nagyközönség tudomására, hogy belföldi hirlapokra előfizetések a postahivatal utján is eszközölhetők. Az előfizetés dijáról a postahivatal nyugtát ad s az előfizetési áron felül semmiféle dijat nem szed a pénz továbbitásáért. A külföldi lapokra való előfizetésnél nincs szükség a Nemzeti Bank engedélyére, ha azok a posta utján történnek.

— **Ujra érvénybe lépett a liszt bonok használata.** A pénzügyminisztérium 1938 december hó 22-vel ismét életbe léptette azon régebbi rendelkezését, hogy a liszt árusitását külön könyvek felfektetésével ellenőrizze. A liszet árusitó kereskedők tehát ujból kötelesek beszerezni a liszt-bonokat s azokat láttamoztatni is tartoznak a pénzügygazgatósággal. — Előre is figyelmeztetünk mindenkit, hogy a pénzügygazgatóság csak azon kereskedők liszt-bonjait láttamozza, amelyeknek cégbejegyzése rendben van. A liszt-bonok és regiszterek beszerezhetők lapunk nyomdájában.

— **Halálozás.** Özv. János Dénesné szül. Hanoz Anna, 47 éves korában, január hó 13-án meghalt. Csikszeredába. — Temetése 15-én délután 3 órakor lesz.

A marosvásárhelyi (targu-mureni) kereskedelmi és iparkamara közlemenyei.

No. 49—1939. Az érdekelt vállalatok tudomására adatik, hogy az 1938 december 28-án kelt 117394 sz. miniszteri határozat szerint (Mon. Of. No. 303—1938. XII. 30.) az alkalmazottak személyzeti listáját folyó évi februar hó 1-ig kell bejelenteni 3 példányban az illetékes Iparfelügyelőséghez (Maros, Csiki és Odorhei megyék a Sibiai Iparfelügyelőséghez tartoznak) — Azok a vállalatok, melyek 5 személynél kevesebb alkalmazottat tartanak nem kötelesek bejelentést tenni, ha a munkaadó és az alkalmazottak román állampolgárok. — Részletes felvilágositás kapható a Kamara titkári hivatalában és a Kereskedő tanulatoknál. Kimutatások Csikszeredában a Vitár könyvkereskedésében szerezhetők be.

— No. 49—1939. A Casa Fondului Nacional az Avizató bizottsága, a Kereskedelmi kamarák Szövetségének közbenjárására 1 38 december 21-iki ülésében hozzájárult ahoz, hogy mindazok a proces-verbalok, amiket kiskereskedők ellen könyvek nem vezetése miatt 1938 november 21 előtt vettek fel — amennyiben a büntetések nem lettek még kifizetve — a C. F. N. A. bizottsága elé terjesztendők, megsemmisités végett.

Convocare.

Potrivit art. 11—13 din Legea Corpului Contabililor Autorizaţi şi Experţi Contabili şi art. 33—35 din regulamentul acestei legi, **Domni membrii ai Secţiunei Corpului Contabililor Autorizaţi şi Experţi din Mercurea-Ciuc,** sunt convocaţi la

ADUNAREA GENERALĂ

pe ziua de Duminecă, 29 Ianuarie 1939, ora 10 dimineaţa, în localul Băncei Naţionale a României din Mercurea-Ciuc, la ordinea zilei fiind următoarele chestiuni:

1. Aprobarea bilanţului şi contului de profit şi pierdere pe 1938.
2. Descărcarea consiliului de administraţie de gestiunea sa pe anul 1938, după-ce se va asculta raportul Dlor Cenzori.
3. Aprobarea proiectului de buget pe anul 1939.

Dacă la data sus anunţată nu se va intruni numărul de membrii, conform legei, adunarea se va ţine în ziua de Duminică, 5 Februarie 1939, la aceeaşi oră şi în acelaş local, când se vor lua deciziuni cu orice-ce număr de membrii prezenţi.

Preşedinte, P. BOJIN.

Secretar, I. PĂCURAR.

BUTOR!

Igen szép berendezések kaphatók
különböző furnéros, pulituros kivitelben,
olcsó festett butorárban!

Nagy G. József,
6— **butorüzeme, Jigodin - Csögöd.**

Varrógépek Kerékpárok
Alkatrészek
GYERMEK KOCSIK
nagy választékban
Gábor Aronnénál, Mercurea-Ciuc.

Felelős Vitár Könyvkereskedésben, Mercurea-Ciuc